

Az SS-tiszt vallomása

Éjjelente a sötétbe borult városban már csak néhány kisebb SS alakulat maradt. A parancsnokság a lelkészlakon talált szállást; gyenge némettudásunk ellenére megértettük egymást. Egy fiatal német tanár az egyház és a lelkészek eljövendő sorsáról beszélt. Természetesen parókus lelkészfőnökömmel együtt mindez közlel érintett. Nem kell félnünk, mondták, valamiféle vérfürdőtől, az orosz katonáknak parancsuk van arra, hogy a papokat ne bántsák és az istentiszteleteket ne akadályozzák. Mindez azonban csak kezdetben lesz így, a későbbi időkre nézve ne legyenek illúzióink.

Parancsnokuk, egy német ezredesféle esténként a zongora mellé ült, s bizonytal zaklatott idegeit Beethoven szimfóniáival csillapította. A világ nagy, egyetemes testvériségéről álmodhatott ő is, akár a szerző a Kilencedik szimfóniában, ahol minden nép testvérként borul egymás nyakába. A diadalmas finálé még alig ért véget, amikor a Sors szimfóniájának mély üstdobjai szétszórták a naiv álmokat.

Mindenki elcsodálkozott azon, hogy mi nem menekülünk. Indokainkat mégis tisztelettel hallgatták: a pásztornak ott kell lennie, ahol a nyáj van, a mi Pásztorunk életét adta a juhokért. Mi sem tehetünk mást.

Egy hatalmas őrmesterféle, SS útirányító katona a még békes parókián kiöntötte a szívét. Amikor Jézusról beszéltünk, a régi emlékek fényei csillogtak szemeiben. Pár mondatban összefoglalta zivataros útjának főbb állomásait: Riga, Leningrád, a sztálingrádi pokol, és most vissza Berlinbe. Ha még van Berlin. Berlin kaput, alles kaput – darálta. Szülei egyetlen gyermeke, vajon viszontlátja-e őket egyáltalán? Semmi reménye nincs. Valamikor ő is hitt, de már mindennek vége. Valamikor lelkesedett: Deutschland über alles... de ez már csak volt, a keserű csalódás maradt, s a hónaljába tetovált kitörölhetetlen bélyeg: SS. Úgy hangzott ez a két betű, mintha S.O.S.-t mondana. Éreztem, hogy azt is mondja.

Szívesen hallgatta, szinte irigykedve, amikor arról beszéltem: Jézus Krisztus védelmében tudjuk magunkat. Könnyes

szemmel kérlett: ne maradjak itt. Nincs semmi értelme. Felhívását személyes érdekekkel igyekezett alátámasztani. Arról beszélt, hogy ő szülei egyetlen gyermeke. Szép örökség vár reá. Azaz csak várna, mert ő bizonyos abban, hogy soha többé nem kerül haza, a háború fenevadja felfalja őt is, mint annyi millió társát. De még ha életben maradna is, az SS tiszt múltja lehetetlenné tenné beilleszkedését az új világba. Talán börtön vagy halál vár rá. Én lehetnék szüleinek vigasztalója, majdan támogatója. Ekkor egy papírt vett elő, és reá rajzolt két nyomtatott betűt: C.E. A betűkre mutatva hevesen magyarázta, hogy szülei ebbe a keresztyén közösségbe tartoznak, és engemet is a szüleihez hasonlónak gondol. Valósággal elképedtem a két nyomtatott betű láttán. Ennek az obersturmführer németnek teljesen igaza volt. A mi közösségi munkánk is ebbe az egyesületbe tartozott.

Nem hiszek a véletlennek. Istennek vezetését látom abban, ami történt. Kísértő volt a gondolat, de egy pillanatra sem fogant meg bennem a vágy. Újból nemet mondtam. Pár perc múlva búcsúznunk kellett. A szovjet katonák előőrsei, a németek beszámolója szerint, már elérték a falu határát. Ők azt is tudták, hogy amíg a városban vannak, s néhány lövést leadnak, addig nincs mit tartanunk a kelet katonáitól. Elkészöntünk, s többé soha nem láttuk egymást. Vajon milyen sorsra jutott ez a harcedzett férfi, s milyen sorsra jutott benne az általunk kézzel-lábbal magyarázott Jézus Krisztus?

Hitünknek megvallása még az istentelen hatóságok felé is bizonyos tiszteletet parancsol. A hatalom fékező ereje, a fegyver némi rendet parancsol, kényszerít az indulatok elvetésére, így írja Jób könyve: „Féljete a fegyvertől, mert a fegyver a bűnök miatt való büntetés, hogy megtudjátok, hogy van ítélet.” (Jób 19,29)

Több, mint négy évtized múltán a magyarországi Confessio című református folyóirat egy német lelkész háborús emlékirataiból közölt részleteket, többek között éppen a mátészalkai parókián történt találkozásunkról is. (Lásd Eduard Wunderer írását: *A kereszti árnyékában.*)